

1 ОКТОМВРИ - ДЕН НА ПОЕЗИЯТА И МУЗИКАТА 5 ОКТОМВРИ - ДЕН НА СТАРА ЗАГОРА

Йордан АТАНАСОВ

ПОЕЗИЯ

Може би луд съм изглеждал, когато
ме вдигна внезапно небето ти...
И след толкова зими, обходил земята,
виждам – пламъкът друг е,
но грее сърцето му.

Всъщност за тебе си струва човек да живее.
Цвят, кокиче в моите зими безкрайни.
Слънцето сменя сезони,
щом се размее.
Но ти оставаш все недостижима.
И тайна.

ЗАРЪКА

Обърках се времена и музи светли.
Нито любов, ни стихове. И как да мисли?
Макар че, както казва Кирил Христов,
поетът трябва да намира време и за двете.

Но кой прогони Бакхус и Жените
сред зимни вихрове и зли посоки?
Като дете в игра, с превръзка на очите
все пита. Но чува само на кръвта си тока.

А той го води към площади и шосета,
към образи и звуци от ефира.
И вижда: глас народен - Божји – до небето.
Власта не пада, клати се, еволюира...

Нито любов, ни стихове. Какво да мисли?
Обърках се времена и музи светли.
Но трябва, тъй заръчва Кирил Христов,
поетът да намира време и за двете.

Уважаеми жители и гости на
Стара Загора,
Приемете моите най-
искрени поздравления по
случай празника на нашия
хилядолетен и вечно млад град

—
5-ти октомври!

Дълговечната ни история не може да не ни
изпълва с искрена гордост и оптимизъм, че
след мрачни и тежки години, бунтове и страдания, след битките и
пепелищата, винаги идват по-благодатни и щастливи дни!

Стара Загора днес е модерен и красив европейски град,
един от водещите бизнес центрове,
със забележителни паметници на историята,
образователни и културни институти. Само преди 138 години
княз Алеко Богориди символично поставя първия камък за
въздигането му от пепелищата. Хиляди предприемчиви българи
са положили сърцата и умовете си за неговото добруване
и възраждане за нов живот.

Скъпи старозагорци, нека с тяхната вяра, съзидателност и
мъжество да работим за просперитета на нашия красив град,
да го обичаме и да милеем за неговото бъдеще!
Честит празник! Да ни е честита Стара Загора!

Живко ТОДОРОВ
Кмет на Община Стара Загора

Имам щастието и късметата да познавам **Кирил ПОПОВ** повече от 20 години. Разбира се, не толкова физически поради редките срещи, разстоянията и различни обективни обстоятелства, колкото духовно, а по-често общуването ни бе епистолярно и чрез книгите и творците, за които пишехме, и идеите, които изповядвахме и ни правеха близки.

Като използвам повода от неговата 90-годишнина, ще кажа, че пиша тези редове с удоволствие и признателност към този голям български критик на изкуството и прозаник по много причини, но част от тях са и леко сантиментално-егоистични: в двата тома на неговата критическа книга „Стилуети“ фигурира и моята скромна персона на белетрист; аз от своя страна също съм публикувал добри критически думи за негови книги. И ето, четем се и се радваме един на друг – аз синовно, той по бащински, което е по-важно. Същественото е обаче, че без умора четем и другите, опитваме се да ги разберем и обхванем в някакви критически слова (и рамки, донякъде). И най-важното – гордея се, че общуването с подобни личности може да ти позволи да ги наречеш свои етически и естетически учители.

Българският литературовед, изкуствовед, публицист и писател Кирил Георгиев Попов е роден на 23.08.1930 г. в с. Сестримо, Пазарджишко. Той е правнук на Георги Карагьозов – председател на революционния комитет в Сестримо през 1876 г., потомък е на иконописеца Иванчо х. Поплазаров. Завършва с отличие гимназия и „Славянска филология“ в СУ „Св. Климент Охридски“, където взема участие в научни конференции по лингвистика и изкуствознание заедно с бъдещите професори Христо Първев и Петър Пашов. Специализира в МГУ „Ломоносов“ – Москва, в музея по антропология и етнология „Кунсткамера“ – Ленинград (дн. Санкт Петербург), в Чехословашката академия на науките. Работи като отговорен редактор на сп. „Русский язык“ (орган на МНП и СУ „Св. Климент Охридски“), публикува многобройни статии и есета в областта на литературознанието, изкуствознанието в централни списания и вестници у нас и в чужбина (между които които есеистични текстове за Джонатан Суифт, Данте Алигиери, Константин Величков, Алфонс Муха, Яромира Коларова, Джузепе Сато и др.). През 60-те и 70-те години на XX в. печата есета за галеното дете, демагога, възнеграча, марионетките, лъжерепресираните, сексуалния маниак (в. „Литературен фронт“, в. „Пулс“ и др.). В различни научни списания и вестници от 80-те, 90-те години и по-късно излизат негови изследвания върху редица съвременни български автори: Любомир Тенев, Мария Ягодов, Емил Георгиев, Блага Димитрова, Валери Патров, Ивайло

ИНТЕЛЕКТУАЛЕЦ ОТ ИЗЧЕЗВАЩАТА РАСА НА ЕРУДИРАНИТЕ СКЕПТИЦИ 90 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА КИРИЛ ПОПОВ

Петров, Йордан Вълчев, Петя Христо Фотев, Петя Дубарова и мн. др. В статия, подписана от руски професори, в академичното сп. „Русская речь“ (бр. 3/1976) са отбелязани неговите успехи в лингвистиката.

Ето и други творчески прояви на Кирил Попов през годините: през 1973 г. изнася доклад на Международния симпозиум на Международната асоциация на преподавателите по руски език и литература (публикуван през 1973 г. в сб. „Некоторые особенности учебника и учебных пособий“); през 1973 г. съвместно с проф. Симеон Русакиев е съставител на научното издание „Изображение человека в русской классической и советской литературе“; през 1977 г. е председател на национален конкурс към БНР; в периода 1977 – 1980 г. в рубриката „Симпозиум“ на в. „Вечерни новини“ публикува редица статии и интервюта с проф. Христо Вакарелски, проф. Жечо Атанасов, акад. Веселин Хаджиниолов и др.

Името му е често цитирано в книги, научни трудове, каталози, албуми; автор е на рецензии за хабилитация на украински учени, предговори към книги; пише за книги на български автори зад граница, занимават го проблемите на превода, свързан с имена като Г. Мицков, Рада Панчовска, Георги Мицков, Румен Стоянов, Кръстьо Станишев и др.; негови текстове са преведени на чужди езици.

През изминалите десетилетия Кирил Попов написва и публикува над двадесет студии върху творчеството на редица съвременни български автори, както и върху отделни проблеми на изкуството. Издаде монографични книги, книги с критически изследвания, есеистика и проза, има хиляди публикации в специализирания печат. Превежда от руски и чешки език.

За безспорните си продуктивни и многостранни творчески усилия той получава орден „Кирил и Методий“, номиниран е неколкостранно от издателство „ПАН-ВТ“, от списание „Арх Арт“. Член е на Съюза на учените в България (СУБ), секция „Литература и изобразителни изкуства“. В писмо до ВАК от 10.06.1988 г. българските учени акад. Любомир Илиев и чл.-кор. Ат. Стойков предлагат да бъде присъдено високо научно звание на Кирил Попов, а то е подкрепено писмено от учени като проф. Боян Димитров, проф. Мито Гановски, проф. Румен Райчев, проф. Илия Илиев.

Автор е на изследванията „Културното поведение. Педагогически разисли“ (изд. „Народна просвета“, С., 1973), „Извори далечни“ (с предговор от акад. Емил Георгиев, изд. на ОФ, С., 1982), „Български народни орнаменти – възба, плетива, тъкани, рисунки“ (изд. „Български художник“, С., 1986; 2-ро преработено издание, изд. „Изток-Запад“, С., 2020; награда от СУБ) „Бездуховността“ (УИ „Св. Климент Охридски“, С., 1998; награда от СУБ), „За вас, специалисти“ (изд. „Наука и изкуство“, С.), „Празжка палитра“ (сpecially конкурс на Чешкото външно министерство, ИК „Ваньо Недков“, С., 2004), „Стилуети. В пространството на българската литература от последните

две десетилетия на XX век“ (ИК „Ваньо Недков“, С., 2006, издадена с конкурс на ИФ „Култура“), „Криворечие мое“ (изд. „Ваньо Недков“, С., 2013; награда от СУБ), „Страници от картини“ („Студио К-дизайн“ и „Стилует“ ЕООД, С., 2014, 570 с.), „Стилуети. Т. 2. (ИК „Стилует“, С., 2017, 390 с.), на прозаичните книги „Господин Менкин“ (изд. „Огледало“, С. 2016) „Сансара“ (роман-дневник, по Конкурс на МК „Помощ за книгата“ от 2017 г., изд. „Стилует“, С., 2017) и др.

Трудно и почти невъзможно е да се опише в малък обем едно такова огромно изследователско и писателско дело като това на Кирил Попов. Ще си позволя в края да добавя няколко мнения за негови книги през годините.

За „Стилуети“: „Навсякъде трябва да отбележим високия професионализъм на автора, добрата теоретична подготовка, включваща позовавания от Аристотел до бележитите умове на Просвещението, руския формализъм, та чак до Лиотар и Дериди. Придръпвайки изследванията си към стила, К. Попов поставя артефактите в контекста на европейската и световна традиция. Критикът борови с широк набор от литературоведчески, психологически или философски категории, а понякога създава свои определения, за да направи изследванията си по-убедителни.

Противно на старите подходи при писане на оперативна критика, основани на есето и импресията, Попов демонстрира задълбаване в пространствено-времевия континуум на анализирания творби, изследва философските начала, извлича особените белези на индивидуалния стил на автора.“ (Божидар Богданов, в „Преглед“ на Алманах за литература, наука и изкуство „Света гора“, бр. 9/ „И“, В. Търново, 2008, с. 576).

За „Страници от картини“: „В главата „С живот в бъдещето“ на книгата „Страници от картини“ К. Попов се респектира от класици в българското изобразително изкуство: Златьо Бояджиев, Кирил Петров, Иван Ангелов, Васил Стоилов, Наум Хаджимладенов, Славка Денева... С различен подход и стилистична форма интерпретира изкуството на утвърдени имена: Светлин Русев, Иван Кирков, Павел Койчев, Николай Майсторов, Любен Зидаров, Ивайло Мирчев, Емил Попов, Йордан Парушев, Лили Вермут, Греди Асса, Петър Куцаров... С остро внимание и прецизирана оценка Кирил Попов наблюдава развитието на по-млади художници – с цялата сложност и проблемно търсене на нови средства и съдържателни видове в изкуството на Владимир Пенев, Стели Грънчаров, Минко Попдимитров...“ (проф. Станислав Памукчиев, „Кирил Попов – будуване във високия текст на изкуството“, предговор към книгата „Български народни орнаменти“ и Слово, произнесено в БАН по повод 80-годишнината на автора).

За „Празжка палитра“: „За мен „Празжка палитра“ е... роман с Прага във високо минало, сравним единствено с писаното от Кирил Христов и Въльо Раковски...“ (Вихрен Чернокожев). За „Сансара“: „В този необичаен роман читателят постоянно се оказва ту свидетел на дълбоки философски прозрения, ту на коментари на

заобикалящи ни събития от българското текущо, ту на чисти оголени признания. Но това не дразни, не предизвиква усеждане за разностилие, защото романът на Кирил Попов е на първо място текст с много дипли, с много ръкави и най-вече с многогласие от стилови и жанрови съставки“ (доп. д-р Йордан Ефтимов).

За „Господин Менкин“: „Оригиналната композиция на творбата е комбинация от линейност и ретроспекция, а главният герой пътува физически или с мисълта си през делника на своето близко или по-далечно обкръжение. Преминава през хора, събития и темпорални реалности, докато търси отговор на вечните въпроси, задавани от битието. Писателят се вглежда продължително в света и в себе си, преди да довери преживяванията си на белия лист. Откритията си споделя с „Оливети“ – върната му пишеща машина и своята съпруга, което му осигурява душевен и физически комфорт. „Голяма част от съдържанието се отнася до понятието живот. Но шо е живот?“ – пита нас и себе си автора. Може би е калейдоскопично сменяне на картини и човешки съдби, в което сме обречени да търсим истина? Или пък е сън и непрестанно припомняне, на което сме ослепени, докато чакаме бъдещето? И кой ли би могъл да ни отговори със сигурност, освен нас самите? (Василена Васевски, кореспондент на в. „България“, Чикаго, САЩ, 2017).

Независимо дали пише за творци (художници, писатели, артисти) или проблеми и артефакти на изкуството, дали книгите му са отделни монографии или сборни книги, прозаични творби с автобиографична основа, подчинени на единен концепт, Кирил Попов остава един безкрайно добросъвестен автор с обич към изкуството и неговите създатели. Преминали през десетилетия и епохи, текстовете на Кирил Попов надхвърлят единичното и преходното, прогледат в бъдещето. С безкомпромисност и последователност в отстояване на позицията, чрез ясен и задълбочен анализ те разкриват образа на критик и писател, който освен прозорлив наблюдател и регистратор на процесите в изкуството, може да мисли в перспектива и да поставя артефактите в контекст, да бъде в някаква степен ерудит в областта, в която работи.

През 2000 г. във в. „Артфорум“ (бр. 30, В. Търново) по повод неговата 70-годишнина бяхме отбелязали в кратката анотация за Кирил Попов: „...интелектуалец от изчезващата раса на ерудирания скептици“.

Ако цитираме възрожденеца и първи наш литературен критик Нешо Бончев: „Литературното поле не е бална зала, та да се глуми и да си казваме комплименти.“, то Никола Иванов в днешно време го „преодолява елегантно“: „Впрочем и комплименти. Но за онези, които наистина ги заслужават.“ Интелектуалецът Кирил Попов заслужава нашите комплименти.

Днес, 20 години по-късно, му пожелаем изключително здраве и продължаваща активност и много творческа енергия във високите поля на изкуството.

Владимир ШУМЕЛОВ

НАГРАДИТЕ НА СЕДМИ НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС «НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ» - 2020 ГОДИНА

ПЪРВО МЯСТО

ДИМИТЪР ХРИСТОВ
ГР. СОФИЯ

УБЕЖИЩЕ

В мисълта – убежището на езика, когато болката ме предизвика, аз хвърлям семена, вместо курушми, дори да съм прострелян с хулни думи, защото искам нежно да засяя във времето ранимата идея, че можем да сме хора, не злодеи.

И оглушал от крясъци фалшиви, от плодари себелюбивни, мечтая си за кратка тишина, за кротка дума – лъч сред тъмнина и за синкопа весел на къльвача, спасил гората от дървосекача... В стиха ми този ритъм заподскача...

Присъствам, значи жив съм и се бора с илюзии, с безсънници, с умора и търся най-лиричен камертон извън килията на вехтия канон и семена за вас подбирам – светли думи – лекувам рани, меся хляб, тъгувам за песента сред градския мравуняк.

Не се наситих на мечти и хубост, знам, думите са сърцемъдро чудо, но могат да са страшни като гроб и да превърнат всеки в мизантроп, освен Поета, сбрал беди, горчилки и претворил ги в лековити билки – за кътче рай в житейския зверилик.

ПООЩРЕНИЯ:

ИВЕЛИНА ДИМИТРОВА РАДИОНОВА
ГР. ПРОВАДИЯ

ПАТЕНЦЕ ГРОЗНО,
ЩЕ СТАНЕШ ЛИ ЛЕБЕД?

Душата ми е лебед бял ...
(Не свъсем по Андерсен)

Капва сълза по най-бялата рана...
Патенце грозно, ще станеш ли лебед?
Рано е още, навярно е рано,
с много любов този свят да погледнеш.
Още не знаеш: светът е голям,
колкото зрънце в ръката на ангел.
Лебедов пух разлюбява и камък,
с нежност щом пада, но още е рано...
Що е то черно не знаеш, нали?
Болката има си свои закони.
Стръмно към прошка върви се в мъгли.
Как да вървеш, щом земята се рони?
Свети звезда в полунощ сред тръстиките.
Твоята звезда ли е, патенце бяло?
Твоите братя ли тайно те викат?
Съв ли е всичко или е реалност?
Патенце грозно, ще имаш ли сили?
Тъмно е! Знаеш ли как се прегръща?
Вечно от сълзост предават най-милите,
и е красиво най-грозното всъщност.
Вярвам във приказки, вярвам все още,
щом слиза обич по сините хребети.
С вяра се случват вълишебства нощем.
Грозничко пате, прегръщай се в лебед!

ВТОРО МЯСТО

КРИСТИНА ТОНЧЕВА КУНЕВА 14 г.
ГР. БУРГАС

НЕ ПРЕГРЪЩАЙ

Аз съм от тия, които не стават за вкъщи...
които си лягат предимно със мъртви души.
Каквото поискаш прави ми, но не прегръщай,
защото в каквото се влюбиш, това те руши.

Аз съм спонтанен аборт след красиво зачатие.
Ножът съм аз във корема, във който си ти.
Външно почти съм принцеса, но вътре – изчадие.
И няма Исус, който може това да прости.

Аз съм от тия, които почернят семейства –
втората водка решава човешки съдби.
Всичко край мен се разпада, но как ми харесва...
Гледам позора в очите и шепна: „Бъди!“

Аз съм от тия, които погребват със песни.
С черни дантели – във траур съм няколко дни.
Нямам сърце и живея живота си лесно.
Докрай го живея, когато навън се стъмни.

Аз съм от тия, които не стават за вкъщи.
Аз съм във всички неправилно спрели коли.
Каквото поискаш прави ми, но не прегръщай,
защото когато си тръгна, досмърт ще боли...

худ. Ирма ВОДЕВА, Изгрев

ЛЮБОМИР НИКОЛОВ ЧЕРНЕВ
ГР. СОФИЯ

ПРОЛЕТЕН СНЯГ

Ей така заваля този пролетен сняг.
Завая и напруга, без да мисли че има
от какво да изчисти страховете ни пак
и какво да остави за другата зима.

Ей така заваля. Бавно. Нежно дори.
А снежинките даже лицето не хаят
щом докоснат го. Стапят се като искри.
Сякаш право в душите ни те се потапят.

И ни казват, че има и други неща...
Че светът не е мъка и не е зараза.
А напротив – светът е една красота.
Този свят е любов.
И с любов ще го пазим!

Ей така заваля... Ще си тръгне снега.
Ще настъпни онази жадувана пролет.
И душите ни, свити от страх и тъга
ще открият отново мечтата за полет!

ТРЕТО МЯСТО

ТОНИ АНТОНОВ ТЕДЛАЛОВ
ГР. КАРНОБАТ

ИДЕНТИЧНОСТ

толкова дълго се връщам назад,
че когато най-послед пристигнах
градът си бе тръгнал
заедно с мазилките на сградите,
тайните места
и рождената ми дата.
на автогарата видях жена,
която съм целувал в онзи град,
но в този тя ми каза:
„автобусът ви потегля от трети сектор.“
качих се и поехме през кварталите –
навсякъде имаше плакати
с лице на някакъв тип,
за който нищо не знаех –
кой може да е наистина важен
за толкова много хора...
извън града,
върху празна щайга край пътя,
Каквото поискаш прави ми, но не прегръщай,
защото когато си тръгна, досмърт ще боли...

МАРИЯ СТАНЧЕВА ГАНЧЕВА
ГР. НЕСЕБЪР

***
Като нежността ми се изчерпа
от твоята глупост и безочие,
ще провисне като стара дреха
любовта. До невъзможност.
Ще ми бъде малко странно.
Този мъже ли съм обичала? -
Стръмнен поглед, тъжно рамо...
и море на срички.
Връщам всичко отначало,
преживявам всяка мисъл,
всяко слово оцеляло
раздробявам и разлиствам.
Хващам стъпките в морето,
в моето море от нежност,
и преглеждам, и се вглеждам
за избубени възрета.
Корабите ми възгята
се нуждаят от докуване.
До тук с опасното обичане,
с прощаването и с хитруването.
До тук със корабкрушенията -
оцелявах много пъти
след отлив и изкушения
си спомням себе си, но смътно.
Висам котва и по вятъра
сменям курса и живота си,
смелост имам предостатъчна
и достатъчно посоки.
Ще търся обичата като пристанище,
утихнало след бури безпоощадни.
Вдигам котва и отплавам.
Остана ли, ще се удавя.

ДА КАЖЕ НЯВГА НАРОДЪТ... ОТКЪС ОТ ИСТОРИЧЕСКИЯ РОМАН НА БОЙКО БЕЛЕНСКИ

...След плавен завой и внимателен заход параходът приближи с носа си брега. Под кила усетиха пясък. Не изключиха машината, за да противостоят на течението. Матросите спуснаха дълга, широка греда и четниците начело с Войновски, знаменосец и тръбача, един по един, с оръжие и багаж в ръце, внимателно се насочиха към сушата. Слезлите взеха да се прегръщат и целуват. Бяха поудели от радост. Щом стъпиха на брега някои от тях доближиха глави до земята или грабнаха шепа пръст и я допряха до устните си. В очите им трепкаха съзвизия. Опияняваше ги кислородът и мирисът на родна земя, сякаш Дунава не делеше един и същи чернозем. Все пак имаше разлика. Едната територия беше васална, а другата – поробена, затова идваха да я освободят.

От някъде се появила деца, навярно бяха ходили за риба. В изблик на радост проехтиях изстрели. Малчуганите се разбягаха, а Войновски смърми невъздържаните. Ботев стоеше до капитана и наблюдаваше дебаркирането. Когато по-голямата част от четата се прехвърли на българска земя, се чува разтревожени гласове:

– Турци, турци на високото!

Недалече имаше погранична застава. Върху гърбицата на близкото възвишение се видяха няколко аскера, които се суетяха и не знаеха какво да предприемат. Дали това бе охранителен пост или авангардът на по-голяма войска? Проехтя изстрел и един от синьодрешковците падна. Другите се разбягаха. Над тях улашени птици потърсиха спасение в близката горичка. Решени да се сдаят с врата, четниците бяха опиянени, разваха се като деца. Някои се затвяха и натопиха пръсти в кръвта на издъхналия. После започнаха да ги лижат. Имаше поверие, че който вкуси кръв от душманин – куршум няма да го дови.

Пълната дискретност на пристигането и бързината на десанта осуетиха посрещането.

Войновски настоя пред капитана за втора греда – трябваше да се ускори прехвърлянето. Тя се оказа по-къса и неустойчива, затова някои от преминаващите по нея се озоваха във водата. Най-си изпати нисък, късокрак четник с вид на руски музик. Той попадна във водовъртежна яма и се намокри чак до главата, а братадта му заплува като метла. Измъкнаха го, а неудачникът каза най-спокойно:

– Мама му и късмет! Изкъпах се от нетърпение... – водата беше охладила страстите му.

Така или иначе дебаркирането приключи. Навред по кораба се валяха дрехи и провизии. Част от сухарите се бяха намокрили. Наложи се да се лишат от най-необходимите хранителни припаси. Енглендер заповяда на матросите да хвърлят на брега изоставения багаж, но Давид Тодоров го възпря:

– Сега вече нямаме нужда от цивилните дрехи и храната. Нашите братя ни чакат и са ни омесили пресен хляб!

По повод напускането на кораба, по-късно Катерино Дойми щеше да напише: След слизването на востаниците, войводата ме извика към касата [на кораба – б.а.] и оставения багаж и поиска от мене да се уверя, че както касата, така и другите стоки са непокъснати.

На брега момчетата, събрани на групи, потягаха снаряджението си, а щабът се зае с рекогносцировка, тоест

ориентиране по местността. Последва сигнал и всички се строиха. Дроздове на ята прехвърчаха насам-натам и се дивяха на пъстрите човешки одежди, с много метални отблясъци, които ги заслепяваха. Четоводецът повели:

– За клетва! – и призова: – Братя, да

целунем тая земя, която ще побере нашите кости, когато умрем за свободата на целокупното ни отечество!
След команда поборниците паднаха на колена и изпълниха ритуала. През това време Раденки екливо изсвири, разклати се и потегли, а от борда му офицерите и матросите размахваха шапки. Българите ги изпратиха с викове:

– Да живее Франц Йосиф! Да живее

Андраси! Да живее капитанът!
А войводата се провикна към Дагоберт:

– Иди, носи много здраве и проповядвай за четата на Ботев!

В отговор се чуваше:

– Бог с вами, братя!

Корабът продължи към Лом. По-късно във Видин австрийският консул проводи Дагоберт Енглендер да се срещне с военния губернатор, прочулия се след време Осман паша. Той настоя Раденки да приеме на борда си 1000 бойци редовен аскер и да ги закара в Козлодуй, а малък турски параход да превози пасажерите до Оршова. Въпреки натиска, заплененият от доблестните български поборници австриец, не се съгласи.

След като се групираха по команди, Ботев се обърна към дружината и каза:

– Поздравявам ви, юнаци, с добре

дошли и с благополучното пристигане в милото ни отечество България. До тук с божията воля достигнахме живо-здравно без особени затруднения. Дай боже щото и от тук натам да имаме същото щастие и благополучие! Амин!
– Амин! Дай Боже! – отговориха всички в един глас.

Поп Сава Катрафилов измъкна иконка и кръст, за да освети знамето. А Ботев и Войновски кръстосаха сабите си. Последва клетва:

Кълна се, че ще умра за отечеството си България и за войводата...

Сцената бе впечатляваща и трогателна. Вместо: Вечная память – богослужителът изрече: Вечная слава! и благослови четниците. Опиянени от ритуала, присъстващите, лишени 500-години от българска държава и държавност, загубили спомен за подобна тържественост, разбраха, че пред очите им се извършват царски работи.

По едно време Войновски се прови-

кна:

– Morituri te salutant!

– На какъв език командва пък тоя? – попита някой.

– Това е на латински и значи: Гото-

вите да умрат те поздравяват! – поясни князът.

– Цъ-цъ-цъ... – запъка друг. – Колко сме знаещи! Ако сме и толкова може-

щи...
Накрая Ботев, който приличаше на тънка вошеница, която пламтеше, заговори:

– Юнаци и верни другари! Вие заявихте, че ме признавате за войвода. Още ли ме одобрявате? Не сте се отметнали от думата си, нали?

Единодушното потвърждение го зарадва.

– Покорни ли ще сте на заповедите ми?

– Мошно – да. Десетки очи го гледаха и не можаха да му се нарадват. Какъв бе левент и напет! Как всичко потрепваше и блестеше по него, а от дулото на пушката му ечеше тишина.

– Вам е известно защо сме дошли тук. Вие знаете, че ни предстои трудна и твърде мъчна работа, която се касае до нашето собствено съществуване, до нашия живот. Ние сме дошли да се борим с петвековния наш враг, ужасния азиатски тиранин и угнетител, за да извазиме отечеството си и народа си, майките и бащите си, жените и децата си, братята и сестрите си, както и себе си от позорното и тежко агарянско робство. Това обаче ще се постигне само с юначество, решителност и съгласие... Вие оцените добрата страна на живота – продължи той, – като наместо неговите суети предпозитохте онова, що никога не мре. Вие издигнахте нравственото величие на българина пред народите. Остана сега да зарадваме отечеството с нашата неустрашимост в борбата. Бъдещето е наше, бъдещето е на свободна България...

Ботев произнесе всичко това с много приповдигнат, тържествен тон като се наслаждаваше на собствения си глас. Умеше да говори разпалено, заразително. Как се задъхваше. Десницата, която стискаше држката на сабята, описваше кръгове и елипси във въздуха, резецът проблясваше и сечеше нещо невидимо, омразно. Пълнокръвните сокове на тялото напиряха, мускулите се изпълваха със сила, едреше. Идваше му да полети, да сече и пее химни за изваляването. Четниците го слушаха очаровани и омаяни, изпълнени с възторг.

– Право ли казвам? – попита.

Всички дружно го подкрепиха.

– Тогава ще ме следвате вярно, а аз неотклонно ще ви вода към славата. Там на Балкана вече ни чакат четирисет хиляди востаници. Предстои ни тежки схватки на живот и смърт с нашите вековни душмани...

Той говореше бързо, високо, възбудено, с блясък в очите и много очакване, изобразено върху изпостаялото му лице. Гласът му ехтеше и прелиташе надалече като вятър над сечище.

– Колебае ли се някой, сега е моментът да напусне четата, както вече в Бекет стори това един страхливец. Ние ще изпратим малодушието с презрение на своето млъчане, защото който носи неувереност и боязън в душата си, е предал делото преди още да го е започнал. Но ми се ще Балкана вече никога да не ни види откъм гърба! Който остане, трябва да е готов на саможертва в името на отечеството. От тук-натам никой от нас няма да се отдели. Ако някой се отдели, то ще да се убие! Ако някой не се покори, то ще се накаже...

С припяря жест четоводецът намести калпака си, който от резките движения се бе килнал назад.

– Да живее свободна България!

Последва мощен отговор:

– Да живее свободна България! Да живее войводата...

Някои благоговейно се кръстеха:

– Ти си проводен от небето да станеш наш месия...

Разнесе се отринвото и мощно ураа! Личеше си, че подчинените му са печени и готови за бран.

Зароси.

– Момчета, с нас е Господ! – възкликна Ботев и погледна небосвода. После тихо се обърна към Войновски: – Виждал ли си слънчева дъга над езеро или река? Тя вода пие и в ореол се превръща. Така и аз ния сила от родната земя...

Комарите продължаваха да досажда – бръмчаха разлюпени, хапеха като бесни, но хората бяха и от тях по-екзалтирани. Единствено мокрият музикоподобен четник се чувстваше неуютно. От поленилата пролетен пращец, той цял бе побелял и изглеждаше все едно е направен от гипс.

– Ех, да имяхме топ! – възкликна той.

– За какво ни е? Само да ни затруднява и забавя... – обади се някой.

– За тържественост. Като избухти два пъти, султанът в Стамбул ще се стресне... Дано само да не се сдavam с турчолята преди да стигнем Балкана!

Четниците в походен строй и със знамето най-отпред се насочиха към вътрешността на страната. Върху плющия плат бе извезано Свобода или смърт. Те приемаха това съчетание като едно неразривно цяло, при което свободата натежаваше, а смъртта олекваше, излиташе като отхвърлена и се губеше в простора на техните илюзии. Дружината се проточи на километър и нещо, за да изглежда по-многобройна и да внушава сила. Многолюдното раздвижи равнината. Подухващият ветрец роеше тревата, шумеше в младите листа и изпълваше душите с невъзвратимост. Някой запя: От кога се е мила моя майноло, войска завървяла... Освирепели от възторг гласовете подеха песента. Тя се вторуна към ширинето. Четниците бързаха, макар всяка крачка в поруганото отечество да бе уж към свободата, а по-вероятно към смъртта им.

ЛИЧНОСТ ВЕЛИЧАВА, БЕЛЯЗАНА ОТ ВЕЧНОСТ

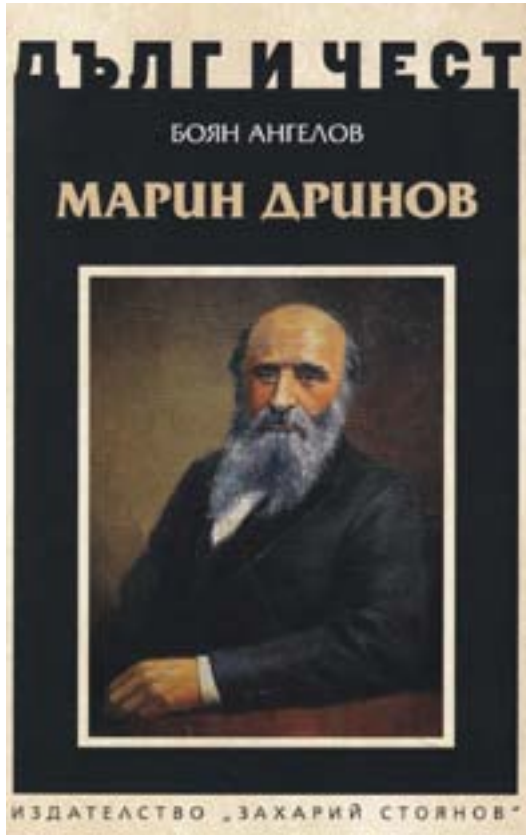
Петър АНДАСАРОВ

Една от най-светлите, от най-ярките – Марин Дринов. Жив завинаги в паметта на майка България, чисто свято име е записано в златните страници на нейната история. Благословен от Бога, белязан от Съдбата със знака на човешката вечност. Изграден от таланта на поета, на писателя и философа Боян Ангелов в неговата книга „Марин Дринов“. Бързам да заявя – тя е и ще остане едно от най-значимите „художествени и научни съчинения, посветени на знакови имена, на владетели, държавници, национални герои, просветители и духовни строители на Отееството“. Слава Богу, че в тягостно изтеклите години на бездуховност, пълна забравя на най-светлите имена в нашето отдавнашно и особено в недавнашното ни време, не престава да ги приютява, да ги снастрия и възвисява водещото, похвално родолюбиво, най-българското издателство „Захарий Стоянов“, чрез своята заемница, специална поредица „Дълг и чест“.

Винаги съм преодолявал въздържанието си да изрека своите, проверени във времето, изповедни думи за човека и поета Боян Ангелов: той върви с ясно чело срещу насрещните ветрици на живота, дарява добрите с добра дума, но никога не хули неоснователно, а намира път към истината и е готов да поведе по него и съгрялните. Той е ранен като всеки поет, но несправедливо не наричавя никого, верен на своето благогравие. Той преживява своя свят честно, но може да съпреживява и съдбата на другите. Той е искрен в приятелството и в творчеството си. Верен на принципите си, на обща си към любими и близки хора, предан на родовото си наследство, на род и родина. Тези мисли дойдоха у мене когато за втори път затворих кориците на най-новата му книга за тази изключителна личност – Марин Дринов. Да, само човек, само творец като него, може да се възхити от многопосочния и многопосочен живот на знатния панагюриец и с възхновение, с топлина, богати български слова да възвиси образа му. И да прибави към изписаните страници за него и своите, с блестящо озарение, с възрожденско и съвременно звучене, думи. Като панагюриец и като българин.

Оттук ми се иска и да започна своите впечатления от тази негова книга. Допускам, че ако не бе засянал майчино мляко в това историческо българско гнездо – Панагюрище, ако нямаше за детството му и за по-сетнешния му живот неговите богати традиции, славата от подвизите на панагюрици с емблемата им Райна Княгиня и все по-ярко светещите дири в панагюрските простори и в духовните пространства на България от възрожденски и по-късни държавни и културни градители с имената на най-високите между тях – Нешо Бончев и Марин Дринов, може би авторът Боян Ангелов нямаше да прояви такава страст, любов и талант за възвеличаването на образите им. Сега знам – тъкмо заради това той ни води из лабиринтите на времето, през съпъчени и мрачни събития, в срещи с тъмни люде и с човещи, верни на делото, вrekli се и посветили се на България. Да прибавя шрих подир шрих, нови черти от техните характери – на двамата велики панагюрици, духовни братя, отдали се в служба на Отееството.

Вече у и него се е родило и се е вселило в душата му чувството на гордост, че живее в града на тези легендарни личности. Ето и неговата лична изповед: „Осмелявам се да пиша за този недовъзник българин и поради обстоятелството, че Дриновият дом в Панагюрище е съседен на лелината ми къща. Дели ги само каменен дувър с комшудук. Като малък играех сред тъмнозелените чимшири край неговата скромна къщичка със стени, по-сини от

юонско небе. Първите ми ученически години преминават в училище „Проф. Марин Дринов“, чиято сграда гледа към неговия дом музей, а през далечната ми младост бях преподавател по история в това училище. Таква са сетивните ми спомени, а с всяка отминаваща година се уверявам, че Марин Дринов е сияещото огледало на българската доблест, което като в Манашиева летопис възвисява образите на царе, патриарси, книжовници и харами, чиято имена са изписани с нежните извивки на новобългарското азбуке. Неговото и наше-то азбуке“.

Знам и съм убеден, че бъдещето и целия досегашен живот на Боян Ангелов е обвиеи със славата на миналото на Панагюрище и е заплелен от светлината на високохуманните дела на велики възрожденци, сред които най-ярко блестя имената на Нешо Бончев и Марин Дринов. И двамата бървят по свои пътеки и пътища, но с една мисъл – за родните корени, работят и творят за духовното въздигане на панагюрици и на вси българи. И двамата воюват кой как може за тържеството на свободата на своя народ. Ние дължим много на автора на „Марин Дринов“, който майсторски, с чувство на признателност и преклонение вие образите и на двамата, макар и различни в някои свои прояви на човешките и творческите си позиции. Отдалечавайки се един от друг за кратко през годините, те не се разделят, стане ли реч за родното Панагюрище и за същото Отечество. И нампат най-благ, най-скривени думи един за друг.

Чета и препрочитам книгата на Боян Ангелов и разбирам, че тя е изпълнена със сияещия образ на един от най-големите „първопроходчици“ на нашата национална духовност. До него е и високит ръст на съгражданина му Нешо Бончев, първият литературен критик на България. Общото в съдбата им? Авторът ни извества, че „Марин Дринов учи при мъдрите възрожденци Сава Радулков, Атанасий Чолаков и Йордан Ненов. Още е ученик когато става спомоществовател на съставения от панагюрица Велко Каролеев „Месенослов или Календар вечни“, в който е записано, че датата 11 май трябва да се чества като особен празник, защото тогава са родени едноутробните братя Кирил и Методий, родом българи и създатели на българската азбука. Заедно с приятеля и съученика си Нешо Бончев стават поддаскалки, а малко по-късно са избрани за главни учители на Панагюрското мъжко училище. Те обучават на българопис и любородие малките панагюрчета, станали по-късно безстрашни востаници и опълченици от охраната на Самарското знаме.“

До най-ситни подробности, преминавайки край всички пътнотжителско-творчески знаци в широките, чезещи в безкрая на историята ни пространства, Боян Ангелов отбелязва и удостоверява фактологически преплетената обща съдба на тези изпълнени на българския дух и на националната ни духовност. Подпомогнати от Панагюрската община, те заминават в Русия, където и двамата завършват Киевската духовна семинария и Историко-филологическия факултет на Московския императорски университет. Особено активни са в утвърждаването на създаденото през 1869 година в Браила българско книжовно дружество. Негов възхновител и първи председател е Марин Дринов с основна мисия – да е първото сериозно научно и обществено обединение за нравственото и умствено издигане на нашата народност през последните години от турското робство. В истинско духовно словесно средище се превръща създаденото от Марин Дринов „Периодическо списание“, което бързо печели популярност и респект сред патриотичната интелигенция и сред научните среди у нас и в Европа.

По неговия страници понякога думите на двамата учени панагюрици предизвикват взаимни несъгласия, но те не са повод за отказ от служенето им на общата национална кауза, изразено от проф. Дринов: „.... човек като разумно и нравствено същество трябва да се грижи и за общото добро, а първо и първо за доброто на народа си.“ Много интересни, понякога деликатни и не съвсем убедителни, са словесните конфликти и дори позиционни отстъпления в публикациите в двете активни с дейностността си издания „Периодическо списание“ и „Читалище“, по страниците на които кръстосват шпиги най-изявени научни и политически люде. Достатъчно е да споменем само случая с публикациите в първите броеве на издаваното от българското читалище в Цариград едноименно списание „Читалище“ от неговия главен редактор Марко Д. Балабанов и острия отговор с критическия си език на Нешо Бончев. Принципи разминавания е имало и в позициите на двамата панагюрици, вече сменели европейска слава. Особено Марин Дринов.

Представяйки страницата след страницата тази изключително богата и силна книга се убеждавам, че благодарение на многопосочната си задълбочена издирвателска работа, на придобитото майсторство и опит на писателското и научното поле, Боян Ангелов наистина е биографът и биографът на феномена на научната, философската и литературна личност Марин Дринов. И това е естествено, защото авторът е един от водещите ни съвременни поети и публицисти, с докторско звание в областта на философията и написал значими книги от такъв характер. Ще спомена само: „Античната философия и Българското възрождане“ и „Нешо Бончев в контекста на Българското възрождане“. Иначе образът на проф. Марин Дринов нямаше да е така обаятелен, пленителен и величествен с евристичен принос в духовното развитие на България, белязан от неговата удивително активна дейност. Ето: през 1865 година се дипломира в Историко-филологическия факултет на Московския университет със степен „кандидат на филологическите науки“ и през следващите две години като частен учител на княжеското семейство Голицин живее в Женева /Швейцария/, където пише „Страшните ли са народността ни фанатизми и безумити?“ и други статии. По-късно със същото княжеско семейство се премества в Прага, където живее две години, после се установяват в Неапол – Италия, откъдето пише своите три писма, статията си „За новобългарското азбуке“, публикувана в книжка втора

на „Периодическо списание“ На два пъти посещава България, където е посрещан възторжено и печата в същото издание студията си „ОТЕЦ ПАИСИЙ – неговото време, неговата история и учениците му“. Следват пътувания отново със семейството на княз Голицин в Париж, Рим и Женева като в предобедните часове учи княжеските деца, а следващото време прекарва, „потъвайки в тайнствата на европейските библиотеки, търсейки свидетелства за достолепности на българските царства.“ Освен това предприема на два пъти доста продължителни пътувания из Османската империя, за да открие нови исторически свидетелства за научните си теми и, като пчела, да събира неизвестни истински бисери на българското народно творчество. И в същите времена не забравя и не скъсва връзката с родното Панагюрище и скъпото си Отечество.

Всеки изследовател на живота на този истински изпълнен в духовните пространства на България през Възраждането се затруднява да изброи в определени страници поставените от него жалони по дългия път на тези променливи. А той е и неговият житейски път. Ще назова основните от тия жалони, открити и описани от автора на книгата – Боян Ангелов. Марин Дринов е един от създателите на Търновската конституция, борец за автономията на българската църква и тълкувател на нейната история. Автор е на идеята за преместването на столицата ни от великопрестолния Търновград в София, след като е избран за вицегубернатор на града. Нему се пада честта да е ръководител на Отдела за образованието и духовните дела при Временното руско управление като въвежда най-прогресивни за епохата форми и модели в просветата. С присъщата си ерудиция той доказва с блестящи аргументи, че Охридската архиепископия е прекъснат наследник на Преславската и Търновската патриаршия и винаги е бил владеец, че населението на Македония е българско.

И още конкретни факти: по идея на Марин Дринов е създадена Народната библиотека в София, той утвърждава като учен новобългарски книжовен език, „който обхваща в единно цяло многобройните народни говори, разпръснати из долините и планините на Мизия, Тракия и Македония“. Освен това горещо подкрепя, като техен радетел, славянските комитети в Русия. Независимо от отделни негови несъгласия с политиката в тази съдбовна за него страна, чийто народ дълбоко уважава и ценя, Марин Дринов е със самочувствието на убеден чист русофил. И не случайно завършва своя живот в нейните предели, оставяйки до кончината си професор по история и славянскознание в Харковския императорски университет. Да, той предпочита пристана в Русия, вместо да остане с мечтите си за следосвобожденското бъдеще на своята родина – България. Напуска я – омерзена, с огромна болка в сърцето си, наблюдавайки недостойната, гръзната политическа обстановка от първите осе дни и месеци на 1879 година. С неистово настървение създадените политически партии и техни лидери се хвърлят в ожесточени боричвания кой да вземе, да загуби по-голям дял от властта. Да докопа кормилото за управление на държавата!

Имам чувството, че откакто се помни и по време на писането на своята книга Боян Ангелов е въздигнал в сърцето и в душата си недостижимия свят образ на Марин Дринов. За него той „унаследява най-чистите и безкористни черти на първите наши възрожденци. Нещо повече. Той им издига неръкотворен и неразрушим пиедестал, поставя ги в началото на възрождащата се българска слава... Неговият възрожден живот заслужава нашата дълбока почит, защото разкрива по възхитителен начин българската храброст и нравствената немумолимост на отечествената памет“.

1 ОКТОМВРИ - ДЕН НА ПОЕЗИЯТА И МУЗИКАТА

Йордан ПЕЕВ

* * *

На Ивайло Балабанов

Аз не познавам друг такъв поет
така любим и толкова обичан ,
чиито думи са небесен плет ,
през който Бог усмихнато наднича.
И в август натежал и прегорял,
той щедро му изпраща да го срещне
Жената с белия „копринен шал ,
която вместо него да му шепне,
как лястовиците отвън кръжат
в предчувствие за полет и за есен.
И как е южен птичия им път,
по който стиховете му са песен!
И в този ден ,когато си богат
със седемдесет надежди пропътувани
бъди честит ,че болния ни свят
единствено със стих ще се лекува!

РОЖДЕСТВО

„... Ангели мои, спите ли
Господ виси на кръста
не пред човеци.
Пред зрители.”
Мая Дългачева

Под ъгъл в ъгъла
стърча наклонено,
тъй както в китките
стърчат пироните
на онзи, който е
до днес надеждата
и с чийто погледи
във нас се вглеждаме.
А Той в небесното
виси разпънато
и гони синото.
И пръска тъмното,
което тихичко ,
съвсем по дяволски,
сиреч по нашенски,
ни ръфа тялото.
И по гръбнака ни
пролазват трепети,
и тръпнат лактите
в страх за ръцете си.
И от високото
си опрочение
ни праща ангели
като знамения.
Това по смисъл е
мехлем за мислите
и е мастилото
от свети листи,
в които мъдрото
е част от мъртвото
и част от живото,
и повторимото.
А ние в своята
злина залостени
ковем пироните.
И стържат в костите
с ръжда от спомена
как там , край яслата,
роди се Господа...
И в нас порасна.

МОЛИТВА

Господи мой ,
бди над децата ми
и над всички , конто обичам!
Бди над небето ми и над земята ми ,
в чиято гърд коленича.
Бди над тъгата ми
и над сърцето ми ,
дето на тебе оставям,
че с просълзените свещи в ръцете ми,
бавно догарям!
Господи мой,
Ти си безсмъртни ,
аз съм трепереща глина...
Моля те, дланите ми не изпускай!
И опрости ме ...

ПОЕЗИЯ НА ДУХОВНОТО
САМОПОЗНАНИЕ

гладни цигани
коне и каруци пейт
дий свобода /8/

камъкът обича
скулптора
оставя се да го обладас /111/

Тъй наречената малка и голяма цезура
или особен вид продължителна пауза се
появява в хайку изкуството на Йордан
Атанасов рядко и само като формално
отделяне на думи и изрази в стиха, без да
се нарушава моноремно логичната прези-
раност на основната идея, богата на
мнемонични и емотивни внушения:
пътят е тих и пуст
тупне шишарка
той проговори /28/

мечтите
забранените храни
на душите ни /29/

Големите литературни достойнства
на неговото хайку изкуство утвържда-
ват Йордан Атанасов като един от
най-талантливите съвременни поети
с неподражаем стил и нови открития,
основаващи се на човеколюбието. Трис-
тицията от озаглавената по звукова
асоциация с „езика“ на врабеца отекват
в читателското съзнание като панен-
теистична, молитвена самовъзбужденост,
като прозрения за вечната красота и
разум на природата.:

сричките семки на лист
празни-пълни
разбира врабеца /5/

залп от липов цвят
дамски сърди в атака
пролет /120/

Вече споменах за традиционната
идентификация на хайку с лапидарни
живописни форми от рода на бързи
рисунки, наброски, ескизи, скици, сви-
детелстващи за конективната техноло-
гична същност на поетичния и изобра-
жително-живописния арт. Необходима
е да се подчертае и гносеологичната
същност на хайку, т.е. неговата висо-
ка натовареност освен с визуални и с
внушения за различен вид познание от
обществено-исторически, естетически,
онтологичен и еротичен характер. Мно-
го от гностичните внушения на Йордан
Атанасов звучат и като изживяни в съ-
зерцанието на Бога – прозрения в света
на свърхсвещиността:

осиротялото куче
търси следата човешка
към отвъдното души /98/

страст в прегорялата шума
любов без дим
циганско лято /104/

облак с глава на фалос
семеето на Бог
начева земята /110/

Затваряме последните страници от
„Срички за врабец“ с благодарност и
уважение към поета Йордан Атанасов.
Неговото изцяло хайку творение ще
доближи читателя до Бога, провоки-
райки интелигентността и креативно
търсещото му самосъзнание за смисъла
на земното и поднебесно съществува-
не...

Кирил ПОПОВ

Йордан Атанасов. Срички за врабец. ИК
„Алфатрадо“, 2019. Ред. Пламен Анакиев.
Изданието е реализирано с финансовата
подкрепа на Министерство на културата.

Лалка ПАВЛОВА

ДЕНЯТ НА НЕЗАВИСИМОСТТА

Българийо! Над тебе вечно
облаците буреносни
мерят с твойто слънце ръста си.
Светкавици,
извити като византийски жезъл,
пронизваха сърцето му...
С чалма и полумесец
огнен гръм от дъното на ада
изпепели земята цветна
и метна черния си плащ
върху небето ти
за близо петстотин години...

Горена, бесена,
обезчестявана и стреляна,
на кол побивана,
пругавана и клана –
остана жива
и непобедена!
Лицето на земята българска
изми с кръвта си,
надигна се от гроба си,
до черни кръстове
издигна храмове
и възвести от връх Балкана:
Тук съм!
Има ме!
И смятат
тука да остана!

ПРОРОЧЕСТВО

Горещо лято... Август вече сбира
в хамбара слънчевото жито,
а някъде далеко зад баира
кавал засвирва шеговито –
приканва на вечерната раздумка
по протките момите и момците,
където ще ги скрие орехова шума
от погледи на мама, дядо, тате...
Една към друга в кумшулука
Стрехи-сватовници се свеждат
и нещо радостно шушукат,
видели хрекхата надежда –
в очите, пламнали като магия,
в пожара на докоснатите длани
на пепел става страшната давия
на старците, отrekli любовта им...

Така било е... Днес стрехите крият още
такива спомени сред ронещи кирпиччи,
разказват си ги само в мрака нощем
под галещия поглед на звездите.
Въздишат тежко – бурени, къпини,
змини, в основите изгнили скрити,
душат ги в своите жиливи дигини
и пророкуват свършека на дните.

НАЗДРАВИЦА

Уж е лято,
а вече мирише на есен,
тънък хладен ветрец
пожълтяващи листи решн.
Денем – горещо,
през нощта – студене,
нейде изчезнаха пойните птички –
и шурецът даже замлъкна,
вече не му се пее.

Влажна мъглица в погледа слиза
да се сбoguва и с мене –
съвсем скоро лятото ще си тръгне,
само, без фанфари и виза.
Спомените ми само няма да вземе.
Ще ми остави санка от обич
да ми просветва в тъмните нощи.
Златните есенни гроздове
ще налее в огромни бъчви,
за да вдигам наздравица
със самотата –
само ти, единствена,
винаги въкъщи ме чака.
Уж е лято,
а вече мирише на есен...

1 ОКТОМВРИ - ДЕН НА ПОЕЗИЯТА И МУЗИКАТА

Пламен ПАНЧЕВ

ИМПРЕСИЯ ЗА МОРЕ

Искам да си руса, руса... Много руса – като пясък!
Като слънцето в Созопол – разпиляло своя блясък!
Искам още да си синя! Синя – както са вълните!
Да се губя в твой поглед – както се изгубвам в дните.

Искам нищо да не свършва! Искам всичко – ако може –
да разтворя като пяна в ароматната ти кожа!
Сенките ни – от хотела – да разкажат без остатък –
всяка гънка на чаршафа, всеки влюбен отпечатък.

Искам теб! И искам даже непременно да ти кажа,
че поставям до съня си – спомена – на нощна стража.
Искам някак да повярвам, че така те продължавам!
И във думите за тебе ... Ти оставам! Аз оставам!

Виолета БОНЧЕВА

УЛАВЯМ ВИХРИ с двете си ръце,
от гроздето изтича сладко вино,
което във кръта ще потече
и ще избухне като огън силно.

Цветът му ще люлее песента,
червеното му злато ще изтича
и устните, пияни от страстта,
красиви думи страстно ще изричат.

Наоколо ще има богове
и ангели, дошли от небесата,
и огнената влада ще расте
в безбрежните предели на душата.

И ТИ

Донасят облаците дъх на брегове,
на пясъчни вихрушки и на ведрост.
Денят, наметнат с неговата щедрост,
събужда в мене чудни светове.

И ти сред тях си може би лалето,
а може би си кренът златожълт,
потокът, който слиза от небето
и носи тъмни тайни от Отвъд,

или си лавата, която блика
от дъното на някакъв вулкан,
планински земетръс,
два бели стиха,

кипарисът, внезапно разлюлян,
или си нещото неназовимо,
което ме събужда всеки път –
разтърсващо, загадъчно, незримо,
като живота и като смъртта.

худ. Михаил КОСЕВ, Топъл вятър

Пенчо ПЕНЧЕВ

ПРОСЪНИЦА

Когато нощем мрак затрупа
света, тръгни, при мен ела!
И като вятъра почукай
по затъмнените стъкла.
Ще се пресегна да отвори.
Ще те позная ли – не знам.
Ще седнеш ли да поговорим
или пак ще говоря сам?!

РАЗМИСЛИ

За тебе писах всеки стих,
но днес битова в мен съмнение:
след като себе си разкрих,
защо в душата ми студено е,
защо пълзи по мене мраз
и чувствата ми са изстинали;
дали без тебе зъзна аз
или съм бил замръзнал винаги?!

* * *

Отдавна в полето ги няма житата,
моите златни, буйни жита,
младата есен пак върви по земята,
оживява под нея пръстта.

Късните изгреви са все по- червени,
всеки залез – и той е червен,
бързащи дните преминават през мене,
без да спират минута при мен.

На червена кобила есен препуска,
пее моята родна земя.
Целувам червените есенни устни.
И към залеза бавно вървя.

Даниел АЛЕКСАНДРОВ

БЛАГОСЛОВИЯ

Хубав ден...
Майски ден...
Утрото пие кафе.
Сиво...
Скучно...
Обречено,
но привидно доволно поне...

А от тротоара протяга ръце
животът, в глад облечен...
Под прекрасното синьо небе
подписва благословии,
но само аз си купих:
„Дано Бог ти даде!...“
С последните десет стотинки.

ПОСЛЕДНА ГАРА

Един изгубен някога влак
спря на моята гара.
Това от съдбата ми знак е,
че любов няма стара.
Тя подари ми света

в едно малко огнище.
Щом я имам, тук и сега,
стига ми!
Друго нищо не искам!

Борис ДАНКОВ

ОДЪРЪТ

“На одъра заченати сме, сине.
От одъра накрая ще си тръгнем.
Това е то. Животът ни един е.
На тоя свят едва ли ще се върнем.

В отвъдното човекът преминава,
а пък - дали във ада, или в рай -
сам Господ на небето ще решава
кой закъде заслужил е накрая.”

СЪН

Животът ли? - Това е кратък сън.
Заспиваш ти и ето пак сънуваш,
че лято е и пролет е навън.
Шума на падащия сняг дочуващ.

И покриви на къщи, и села
се мерват край високите баири.
И кости на деди като дула,
в които вятърът зловещо свири...

МИГОВЕ

Зелени букове, зелени.
Села. Стада. Води.
И тия вечно неизменни
селаци със бради.

Зелени букове, зелени
и песни на кавал.
Такива мигове не сменям,
не бих за нищо дал.

Ботьо БУКОВ

ВИНО

Надеждата сълзите си не помни.
За нея всеки миг е като пръв.
И в бъчва, зажадняла за октомври,
безсмъртният мавруд пролива кръв.

Засвирва чепът. Раните запяват.
Лукавия танцува с херувим.
А на четирето, живот и здраве,
по глънките си ще се преброим.

ВЪЗРАСТ

Възрастта си не почитам,
даже и изневерих.
Хукнах - спънах се в артрита
и кояното разбих.

Кръв тече, което значи,
че съм още жив, нали?
Всеки миг ще се разплача
от възторг, че ме боли!

ВИРТУАЛНО

Ти истинска беше. Ухаеше русо.
Но вирус-злодей те превърна на чат.
Вкуса съм забравил на твоите устни -
балсама ти, който ме правеше млад.

А рано е, рано за спомена още!
Той няма да върне, което отне!
Прати ми въздишка по вятърна поща,
от теб нещо живо да имам поне!

Радка

БАЕВА

***

Все още вярвам,
че вятърът свири
на своята синя китара,
че вечер звездите изгряват красиви
като в онази безсмъртна балада,
че всички герои са вечни и живи,
както е вечна песента на Балкана.
Все още вярвам, че имаме време,
да помечтаем и да простим
за вина или грешка,
за разрушено доверие
и да послушаме на звездите
светлия химн.

Да тръгнем на път също
имаме време,
без да питаме къде ще осъгнем.
Да се изгубим или намерим
в романтичния август
или през септември.
Все още вярвам в белите пролети,
в красивото, вечното, свято.
И в синхрон с щастливия полет
на птиците
ритмично пулсира сърцето ми.

***

През ситото на времето пресявам
от мене всичко, сторено до тук.
Остава шепа зърно, повече е плявата
и тя тревожи неспокойния ми дух.
В живота няма лесни истини
и всеки миг е шанс неповторим
за радост и добро, за нещо ново,
за споделена обич и нов хоризонт.
Вярвам в себе си и си прощавам
за всеки сторен и несторен грях.
Прощавам и на другите, когато
стрешат или ме наранят.
И с бодростъпка - светла
и пречистена,
вървя по моята пътека.
И в смисъла на Ханчевото
„Жив съм!“
живея, пиша и обичам.

***

Чавекът, който храни гълъби
със сбръчканата си ръка,
с последните пари е купил
шепа пшеничени зърна.

Кацат весело край него птиците,
кълват от старческата длан.
Той разговаря с тях. Усмива се
и тихичко ги гали с поглед благ.

Треперят старческите пръсти...
С бастунче - трети крак,
привечер се прибира въщи.
А утре тук на градския площад
ще храни гълъбите пак.

***

С тебе сме романтични герои
от ненаписана приказка,
в лабиринта на безкрайното време
посрещаме влюбени изгрева.
Времето трупа в косите ни
сребърни нишки и прах...
Броим звездите в късните нощи
на брега на морето. Събираме
миди, рапани, черупки,
топлина и надежда за утре.
Морето е синя приказка
Ние сме все още влюбени...
И извира, извира в очите ни
светлината на морските приливи.

***

По моя път обикновен и кратък
и дълъг като летен ден
видях какво ли не, -
от радост плаках и през сълзи
се смях като дете.
Сама съм си попълнел вятър
и кораб, капитан...
И като странен Одисей
все търся моята Итака.
И вече вярвам, вече знам
там някой ще ме чака.

ИЗПИТАНИЕ

ИВАН Д. ХРИСТОВ

Панайот прибра от паша овцете и
затвори стадото в кошарата. Разкър-
ши едра снага и впери поглед на запад,
където сенките на припадналия здрач
развиваха очертанията на високите
гористи върхове. Над планинските гра-
мади се спускаше тревожна нощ. Вър-
ховите започнаха бързо да потъмняват,
стесни се хоризонта, изчезна сребристия
блясък на далечните хребети, потънати
от есенна мъгла.

Овчарят влезе в колибата, запали
огъня в огнището и започна да вари
качамак за вечеря. По едно време куче-
тата се разляха. Панайот знаеше кога
лаят на дивеч, кога на човек. Изскочи
бързо навън и слезе на пътя пред коли-
бата. Пред очите му се изпречиха двама
турци, единият от които държеше кон,
натоварен с два чувала.

“Сигурно са от онези, помисли си
Панайот, които сега бягат от Пловдив
през Юрукалан и Баш мандра към Бе-
ломорието, след отстъпващия от русите
турски аскер. Навярно са объркали
пътя и отклонили вестри от него”.

Двамата пътници стояха пред овчаря
уморени и объркани. По-старият от тях
се обърна към Панайот:

- Чобанино, ще ни прибереш ли да
преспим в колибата, а заранта да ни
покажеш пътя за Баш мандра?

- Ще се намери място – отвърна Па-
найот като се мъчеше да скрие безо-
койството си от срещата с непознатите.

Пътниците свалиха сами чувалите и
ги внесоха в колибата. Княз завързаха
отвън за бориката. Не посмя овчарят да
ги попита какво карат в чувалите. Сина
им от качамака да вечерят. Уморени от
дългия път те мъчливо ядяха. След
това легнаха един до друг до чувалите
и бързо заспаха.

Легна и Панайот на другия край на
колибата, но съня бягаше от очите му.
Страхът и съмнението загложиха ду-
шата му – мира не му даваша: “Какви
хора са неканените му гости”?

Стана и отиде да налее вода от бли-
кия до колибата извор. Нещо го теглеше
към чувалите. Какво ли имаше в тях?
Единият беше леко развързан. Пана-

йот надникна в него и едва не извика
учуден – чувалът бе пълен с жълтици.
Излезе, леко стъпвайки навън. Отиде
до студения чучур. Наля вода в бъке-
ла. Дълго мокри главата си със студената
вода, сякаш да угаси в нея огъня плам-
нал при вида на златото.

Наоколо съвсем се
стъмни. Тъмното небе
се събра в едно с пла-
нините. На небето мъ-
желливо заблещука и
изчезна в мрака мъ-
ничка самотна звезда.
Панайот стоеше, взи-
раше се в тъмнината и
напрегнато мислеше
както да прави. Запъти
се обратно към коли-
бата. Влезе вътре. Пог-
ледна спящите и нищо
не подозиращи гости,
а в главата му двама
Панайотовци – единият
му вика: “Затрий тур-
ците и вземи златото”.
Другият го спира: “Не
слагай грях на душата
си. Какво са ти сторили
тези хора”?

Огънят в огнището догаряше. Веж-
дите на Панайот се свъсиха и върху
лицето му легна сянката на решител-
ността. Приблужи до спящите турци и
дълго се бори с ума си какво да стори.
Брадвата висеше окачена на гладно
место. Ако замачне с нея към единия,
другия ще скочи.

Легна отново като остави брадвата
близо до себе си. Сън не го ловеше.
Наоколо цареше мъртва тишина. Само
боровите клони навън помръдваха от
вечерния вятър. От време на време
в кошарата подрънкваше някой чан.
Изгря бледа месечина и овчарят по-ясно
виждаше двамата спящи пътници.

Стана пак Панайот, стисна здраво в
ръце брадвата и леко се приближи до
тях. Чухеше се какво да прави. Един
втръсчен глас отново проговори от
него и заслои духовните му терзания. “
Какво зло си видял от тези хора? Су-
тринта за доброто, което им стори, че
ги приюти и нахрани може да ти дадат

от жълтиците”.

Легна пак Панайот, но не заспа. Цяла
нощ се чуди, откъде толкова злато карат
непознатите: “Кървави или хайдушки
са тези пари? Може пък да са спечелени
от търговия...”

Още в ранни зори гостите се събуди-

ха. Погледнаха към чувалите, че не са
пилини. Панайот сложи хляба, който
му бе останал, за из път на турците,
в очакване да му се отблагодарят. Те
станаха тихо и натовариха чувалите
на коня. Овчарят ги упъти накъде да
вървят. Разделиха се.

Изкара Панайот овцете на паша и
през целия ден мисли добро ли стори
или стреси. Нищо не го свърташе на
едно място. Превалише пладие, кога-
то отсече на себе си: “Добре, че стана
така”!

Овчарят прибра по-рано стадото и
реши да прескочи до селото, къщата си
да наобиколи в тия смутни времена, пък
и хляб нямаше.

Вървеше по преките горски пътеки,
далече от хорски очи. На душата му бе
леко, защото не окървави с грях ръце-
те си. Пътят му спореше сякаш нещо
го теглеше към селото. Студен ветрец
разпръскваше окапалата букова шума
из оголялата и печална гора. Есенни

мъгли, сиви и накъсани, се влачеха по
усойните дерета. Заръмя.

Надвечер, мокър и кален, Панайот
пристигна в селото. Щом приблужи
къщата си, видя седнал на двура под
дъжда, близо до портата, стар, дрипав
турчин. До него измършавелия му ,
натоварен с багаж кон,
удряше с крак калдъръ-
ма, сякаш подканяше
стопанина си да стане.
Турчинът беше изо-
станал от преминалия
край селото кърван –
бежанци. Под чалмата
бледото му, небръснато
лице, издаваше вида
на болен и отчаян от
живота човек. Ръцете
му трепериха.

След кошмарната
нощ в колибата с два-
мата турци, сега пред
дома му стоеше един
безпомощен бежанец.
Доляля му за немощния
странник.

Панайот вкара коня
под сайванта на сухо,
разтовари го и свали
самара му. Стопанинът му настани в
плевнята над обора. Донесе на болния
малко ръжен хляб и едно старо чердже,
за да се завие в сеното през хладната
нощ, след което се прибра в къщи.

Сутринта овчаря отвори вратата на
плевнята и се закова на прага ѝ. Тялото
и ръцете на стария човек бяха вдървени,
а хляба до него стоеше непопътнат.
Турчинът бе умрял през нощта.

Панайот вкара коня в обора, сложи
сено в яслата и отиде да прибере самара
му. Щом подхвана с едната си ръка въ-
трешната страна на самара, той напипа
под мекшина нещо твърдо и подвижно.
Забеляза, че под една от дървените
пречки има разрязан с нож процеп. Той
пхна в него ръката си. Дръпна я бързо
като опарен и в шепата му заблестяха
жълтици.

“Божя намеса има в тази работа!” –
помисли си Панайот. Той остави жъл-
тиците до самара, обърна се на изток и
се прекръсти.

ВЪЗКРЕСЕНИЕТО НА МАТВЕЙ ВЪЛЕВ

Евелина БЕЛЧЕВА

Тази книга е важна част от редицата книги
за автори, незаслужено премълчавани и забра-
вени от литературната история. След книгата
на Христо Карастоянов „Матвей Вълев. Лите-
ратурно-критически очерк“ от 1982 г., която е
вече библиографска рядкост, излезе сборникът
на Матвей Вълев „Хумор и сатира“, съставен
от Мая СЛАВОВА, а сега и книгата, отново под
нейно съставителство, предговор и редакция
- „Матвей Вълев отблизо. Спомени, писма, до-
кументи“ (2019).

Да погледнем отблизо една наистина „космо-
политна“ личност – българин, живял 7 години в
Германия и 4 години скитал в екзотичната Бра-
зилия, за когото се носят какви ли не легенди,
си е едно истинско приключение в историята на
българската литература. Матвей Босяка е една
от легендите, в която всички толкова бихме ис-
кали да повярваме: Обявен за „профашистки на-
строен“, попаднал под ударите на политическата
разправа след Девети, Матвей Вълев избира да
отиде като доброволец на фронта, за да изкупи
„вината“ си. А може би нарочно е изпратен в
такава рота със специално предназначение,
в която би било истинско чудо да остане жив.
Войниците трябвало да се вмъкнат в тила на
германците. Схватката била много ожесточена
и се водила през целия ден от съвсем близко раз-
стояние. Официално е обявено, че Матвей Вълев
е бил тежко ранен и загинал. Но справката в
Държавния военно-исторически архив от какво
е починал гласи: безследно изчезнал...

През 1976 г. журналистът Димитър Найденов
пише: „Лекомислен, но честен, Матвей отиде
доброволно, за да измие лицето си от петното,
което сам си нанес с писанията си в „Шурец“.
Изми го! Сбогом, Матвей! Не бях мислил, че
и тебе ще надживее.“ Легендата разказва, че
приятелите му са си писали писма с него докъм
края на 60-те години. Те отричат да е загинал
през 1944 г. Христо Карастоянов разказва, че
през 80-те, малко преди да почине, поетът Христо
Радевски, при едно литературно посещение в
Ямбол, го повикал и на четири очи му казал, че
Матвей Вълев не е загинал, живял е през 50-те
години в Кайро. „Ние, приятелите му, знаехме
това“, казал Радевски...

Отвъд легендата, книгата на Мая Славова
е едно действително възкресение. Като анали-
зира издирените в архивите документи, писма
и спомени, авторката реконструира образа на
писателя, притежаващ едно от най-остроумните
хумористични пера в българската литература.

Неин принос е и подробният коментар на из-
вестни и неизвестни псевдоними на писателя.
Сравнявайки го със Смирненски, който пише
под около 70 псевдонима, тя доказва, че през
1920-1923 г. в „Червен смях“ М. Вълев е изполь-
вал няколко различни псевдонима, наред с ут-
върдения Матвей Босяка, с който се подписва в
„Българан“ и «Маскарал»: Пролетарий В, Кра-
деи № 13, Войник от двореца на краля, Д. Вълев.
Мая Славова открива, че освен в „Червен смях“,
Матвей Босяка публикува и в „Българан“, и в
„Маскарал“ - 28 фейлетона.

На основата на документи и с откъси от
негови произведения се реконструират доста
неизвестни моменти от студентския живот в
Берлин, характерни за интелигентния през 30-
те години. В архива на видния библиограф То-
дор Боров авторката намира неизвестни писма
на М. Вълев. Двамата се сближават в Берлин,
където учат и членуват в студентското друже-
ство НАРСТУД и сътрудничат на едноименното
списание. В спомените си Тодор Боров пише:
„Аз бях във връзка с Жендов още от София,
в Берлин се срещнахме като стари приятели,
той ми донесе и новини от общи познайници, а
и доста софийски клюки. И скоро ние с него и
с милия Матвей Вълев („Босяка“) образувахме
една почти неразделна тройка, живеехме, както
и подобаваше на възрастта ни, „душа в душ“.
Писмото от Берлин е вероятно последното, из-
пратено от М. Вълев до приятеля му, преди да
замине за Бразилия. В Германия той е слушател
във Фридрих-Вилхелмовия университет през
1929/30 г., главно по журналистика, философия,
история на театъра и др.

Мая Славова е издирила важни данни и от
периода в Бразилия. Вълев описва живота на
българските гурбетци в дълъг разказ, от който
са дадени няколко откъса. Отново интересно
писмо до Боров от 12 март 1933 г. и до Жения
Дюстабанова от същото време. В разказа „На
прага“ от 1940 г. е описано завършването след
десет години в чужбина. „В края на 1934 г. пи-
сателят се връща в България, но вече не е съ-
щият, какъвто го помнят старите му приятели
комунисти - пише М. Славова. - Претърпял е
сериозна политическа метаморфоза, в резултат
от която рязко се отгласка от левите идеи.
Негови текстове все по-често се срещат по
страниците на официозните периодични издания
като в „Шурец“ и кооперативните списания...
Публикува разкази и в заклеменото по-късно
списание „Златорог“. В разговори с приятели
критикува политиката на Сталин. Интересна
картина на живота му след пристигането в
България, намираме в писмата на Ал. Жендов
до Анна Колушева. В кратките „приписки“
към писмата поразява водното му чувство за
хумор, въпреки че по това време той е военен
кореспондент.

Принос в работата на Мая Славова е и ре-
конструкцията на образа на Вера Лукова, ху-
дожничка, спътница на Матвей Вълев, и покрай
нея на образите на някои художници. „Вера
Лукова, която Жендов така прекрасено описва,
е родена на 1 март 1907 г. в Пловдив. Завършва
живопис в Държавната художествена академия
през 1930 г. при проф. Борис Митов. Рисува
портрети, натюрморти, пейзажи. В ранното си
творчество създава поредица от портрети на
писатели, художници и артисти - Боян Да-
новски, Сирак Скитник, Александър Жендов,
Николай Шмиргела и др. През 1931 г. е оглече-
на с Държавна награда за живопис, член е на
Дружеството на новите художници, възникнало
през 1931 г. С творчеството на представителите
на това дружество до голяма степен е свързано
възприятието за нов етап в развитието на бъл-
гарското изкуство.“ В отзива си за Вера Лукова
от 1935 г. М. Вълев пише: „Като портретистка,
тя си има вече особено място в нашето изкуство.
Новите портрети, които сега излага - център
на изложбата - доказват нейното върно и бързо
усъвършенствуване, като един от най-добрите
и а ш и п о р т р е т и с т и. Рядко, може би
още никог, в изложбените салони не е излаган
портрет, като напр. „Портрет на г-жа А.“.

Авторката е открила и разцела и ценни писма
до Вл. Василев, открити в неизчерпаемия му
архив. Включително и Военна пощенска карта
от юни 1944 г. до с. Койнаре, където са се еваку-
ирали Вл. Василев и др. интелектуалци. Много
полезни за всеки изследовател са и изобилните
бележки след всяка глава, насочващи към слабо
известни издания и източници. Работата е ценен
принос в архивистиката и ще бъде необходима
основа за по-нататъшното изследване на живо-
та и творчеството на М. Вълев, а и изобоз
за историята на българската литература.

Мая Славова. Матвей Вълев отблизо. Спо-
мени, писма, документи. Худ. Калин Николов.
София: Стилует, 2019.

Румел СТОЯНОВ

ВЪЗПЕВ СЕТЕН

Ще продължа да пиша възпеви,
не знам още колко ще прибавя по милостта Му щедро,
но ще останат безброй неща и твари,
достойни за поне един самостоятелен възпев,
уви, щом през хилядолетия
никой не ги е почел стихом,
едва ли някой тепърва ще го стори:
своего рода възбрана крие ги от словесници,
та искам прощка от безчет животни, растения и насекоми,
които ради мудност, леност ще подмина:
възпевите са в действителност отпели:
онова, що изобразявам тромовато,
е нищоженейша част от Сътворението,
аз само неспокосно отеквам буквам пред наличности:
вадя на яве свойства, черти, признаци,
установявам съществуващо, записвам го инакояче, по моему,
възпевите са начин да река/въздам
Тебе поем, Тебе благословим, Тебе благодарим, Господи Боже
наш,
да буде воля Твоя от нине и до века.

ГРАЖДАНИН НА СВЕТА ЛИ?

Рече ми един: ти си гражданин на света. Зер бях живял 18
години в Латинска Америка (Куба, Мексико, Бразилия), ходих
и в Черна Африка (Мозамбик), Арабска (Алжир), притърках
се о Аржентина, Уругвай, Парагвай, Испания, Португалия,
Германия, Италия, Унгария, Чехия, Русия, Англия, Румъния,
Сърбия, Гибралтар.

Похвалата не ме възвраща: гражданин на света не съм, нито
искам да съм. За какво ми е? Строго погледнато дори гражданин
на България не заслужавам да се нарека, толкова малко нейни
места съм посетил, толкова много неща не съм посетил, толкова
много неща не знам от необятната ѝ история. В този смисъл аз
се чувствам по-малко единствено в чудното село Драганово, то
ми е дълбоко достъпно. А надявам се и аз не му. Ето кой си бил,
кай, гражданин на света? Мчи то една Индия не можееш опозна,
дори там, камо ли останалите народи, култури. Съм гражданин
на света е лукаво само/внушение без никаквяко, никаквинко
покрытие, в действителност означава аз съм от никъде. Защото
не ти е свише да бъдеш толкова всеобхватен и всеоблбочинен,
колкото изисква търпението. Издава една празна увереност и
учудващо лекоумие. Непосилно човеку е да напипа за истинско
световно гражданство, само неразумно ще прахоса оскъдното
предоставено нам време. Боже опази! С народната поговорка:
където се окучило, там се научило.

ЛОГО

Грешка, рекъл таралежът, и слязъл от четката за дъски. Това
не го видях, но проумях, че на 10-и комунистическата върхушка,
племнясвайки, направил същото. Обаче няма тарлювата
доблест да каже грешка. Неисе, умният от 1/2 дума разбира.
Важното е друго: вече имаме лого, онагледяващо станалото
подир номерийските събития: Ежско Бежско, загърбил четка за
дъски, обрната с бодлите нагоре. Но тук приликата свършва:
бодливкото не е бързоног, а промените рукнаха скоротечно.
Ако приемем, че партията е Тарлю, то четката за дъски е народът
български. Нещо граматическите родове не съответстват,
ще възроптае някой. А, не, отвърщам изпреварващо, в тия
джендърясали времена род и пол изгубиха нягващото си
значение/разграничение, та не може вече кой какъв е, от кои.
Коренни преобразования обзеха не само нашата красива страна,
а и целия бивш социалер. Затуй логото му подир събирането на
Берлинската стена е таралеж и четка за дъски възнак.

Христина ВЪЧЕВА

ЗАВРЪЩАНЕ

Завръщам се отново тук, където сърцето ми като закотвен кораб спира. Лиманите разтвориха ръце и вятъра в молитвен дъх разбра, че съм оставила във вечността една любов, разпалена и необятна. Една любов за цял живот, в очите и сърцето пазя. От детския безгрижен смях изплетох и лесно за любовта ни. Поканих слънцето във моята градина... Разсипва се морето във ръцете ми. И само твоят дъх остава... Завръщам се след толкова години, а всъщност, винаги със тебе съм била.

РОДОПСКА ВЕЧЕР

Изгарий ме със шеметна любов, от вечността да съм пленена. И всеки идващ ден да бъде нов, от изгрева безсмъртна песен. От слънце да изидам къща и птица в скута ми да каца, да ме поглъща грижа хорска и болката им с обич да разтварям... А във родопска вечер да се спуска, звездите да запалва с таен знак. Южнякът да поклъва всяко цвете и медени кавали да слизат във съня ми.

ОЗАРЕНИЯТА НА ОСВОБОДЕНАТА ДУХОВНОСТ

Да пиша за творчеството на Банко Банков за мене се превърна в своеобразен наркотик – почти всяка година той ми поднася поредното си откровение. След „Подланици на отписаното време“, „Нагоре по нанадолнището“, „Прежалими загуби“, „Шарена торба с днешни приказки“ и „Банална грешка“, томовете със събраните му съчинения се допълват с „Прозорци в зида“. Тази блестяща поредица проза, драматургия и творения за деца категорично го нарежда сред най-значимите ни съвременни писатели. Около него не се вдига шум, той самият е неоправдано скромнен, но аз и друг път съм казвал – сравним е с титани от класата на Димитър Димов. Не само защото съчетава блестящия учен с хуманиста, но и заради умениято му да влага във всичките си произведения едновременно остро актуални и надвременни внушения. Косло са нашите драматурзи, които са привличали вниманието на постановчици като Гройс и Азарян? Исторически песни на Банков „Кой ще дочака изгрева“, „Чудото по Димитровден“, „Чинровски барон“ навлизат в неизследвани територии от историята ни, разочепят нездравели рани и в същото време поставят върху-значимите въпроси за използването на вярата за политически цели, за митологизирането на съмнителни подвизи...

И в разказите, и в новелите, а най-вече в романите си белетристът успя напълно да се отскубне от капаните на автоцензурата и да погледне на събитията от по-далечното и от близкото миналото с непредубедените очи на скептичния интелектуалец. Той, роденият осем години преди деветосептемврийския преврат, успеният да се осъществи пълноценно специалист по строителна механика, специализантът в Полша и във Франция, издигнал се не благодарение на тоталитарните правила, а въпреки тях, достигна не само до престижните литературни награди, до виртуозното вживяване в градската проблематика, но и до обичта на читателите – а последното, струва ми се, е

БЛАГОСЛОВЕНА ЗЕМЯ

Тъмнее хребета на планината, замислени дърветата мъчат, разпорено от рог на виторожка дива - светлото небе млекото си излива. Зелена пролетна шевица опасва моята земя, Родопа ниже огърлица, разпръснатите в скута й селца... Разсипват обич по полята на мама селските ръце. Пред хляба и земята ти, Българийо, в поклон тържествен ляга моето сърце. И песента на твоите мадонни, благославя земята ми, Майсторе!

НЕВИДИМО ВЪЛШЕБСТВО

На изток припнала пламти зората,

шочовешки. Ще се опитам да обобща смисъла на случващото се с монолога на един от героите : „Странно, във всяка литературно произведение има положителен герой. Кой е положителният герой сред нас? Квалифициран перач на мръсни пари, невярната му съпруга, алчен пласър на наркотици, фанатизирана доносница, самонителен британец, закоравял терорист, безцеремонна лекарка? Възможно ли е да се живее в свят без положителни герои, без идеали?“ В три действия, на около петдесетина страници Банков успява да пресъздаде сблъсъка между различните светове, между тоталитарното минало и съвременния циничен прагматизъм, между фанатизма на терористите и инертността, обхванала либералния Запад... Неговото верую е, че „за да се роди от грешника положителен герой, грешникът трябва да изживее живота си, да го види с помядрал поглед, ако не е много късно“. Всъщност, подобна беше темата и в романите „Банална грешка“ и „Светила и спътници“. Диалогът в пиесата е блестящ, напрежението се нагнетява до изумителния финал, а менажърът на строителна компания Здравко Методиев, съпругата му Вилиана, британският инвеститор Джошуа, палестинецът Иса Салум, лекарката Стефи Хаджинешева и медицинската сестра доносничка Грозда са виртуозно индивидуализирани, а сблъсъкът между техните светогледи е всъщност изследване на конфликтите в застрашената ни от гибел планета.

Размисълът върху ороците от историята и върху неадекватното ни поведение днес продължава в камерната пиеса „Последен шанс“. Диалогът - трагикомичен дуел между пенсионираната актриса Керана Йоргова и бившия журналист Никола Апостолов е синтез на всичко, през което преминахме през последния половин век. Бившата при-мадона на Габровския театър, вдвоицата на партийния функционер и прокурор Добрин Йоргов защитава със зъби и с нокти „архангела на кръвожадната идеология“, който всъщност се оказва

разтваря сини небеса и се усмихват нежно дървесата, деня звъни във цветната си дреха. Красива е земята ми, най-хубава, и няма другаде такава, и пее в синьо планината, гласа на гайди, сто каба ли чувам? Сърцето ми обзема светлина, то пее „Девојко мари, хубава“, и цялата планета става друга, невидимо вълшебство сътворява вечност.

СВЕТЛИНАТА НА ЛЮБОВТА

Узрявам в очите ти - прасковен пролетен цвят, заченат във слънце дъждовно! Узрявам в душата ти, протягам ръце и откъсвам звезди от дървото небесно за теб. Ставам камбана, звъни в деня ти и нося уханье трепетно в мрака. Узрявам в сърцето ти - ябълка сочна с фин аромат, нектар, от който отпиваш жадно. Разлиствам брези неразлистени и светлината се втурва в очите ми... Магнолиев цвят разтваря деня ми...

поредната жертва на чудовището тоталитаризъм, а събеседникът ѝ припомня, че българите са станали заложници на „две чужди армии прекосили неканени Дунава, едната през 1941 година, а другата през 1944“, които ни повлякоха към бездната. Делото, по което трябва да произнесе строга присъда Йоргов, напомня принасянето в жертва на ръководителя на „Тексим“ Георги Найденов, а съдбата на началника на учебно стрелбище, където бива прострелян Йоргов, е показателна за жестокостта на режима – той е затворен в принят за душевно болни. Надеждата нещо да се промени е в сина на Йоргови – Валери. Той се опитва да загърби миналото и да поеме по свой път. „Последен шанс“ е безмилостна пиеса за вините и отговорностите на нашето поколение. Тя е от малкото модерни текстове, в които се говори за равностметка и трезво се излагат отворените от миналото рани.

И накрая, сякаш неочаквано, между тези драматични, дори трагични прозрения е отворено място за детска пиеска, която може да се представи и от куклен театър. „Шурец – Свирец“ е весела история за щъркела, който се опитва да примамва беззащитните горски обитатели в една лимузина и там спокойно да ги излапа. Децата ще се спукат от смях, но ние, които познаваме капаните на Банко Банков, ще се запитаме дали не сме точно тези, които лакомият щъркел се гласи да погълне. Не е ли и нашият свят една гора, населена с наивни обитатели, сред които дебнат хищници, готови да ни унижат?

В тази гора, натъпкана с капани, продължава героично и талантливо да се движи Банко Банков, един професор уж технократ, който вижда планетата ни през своя рентгенов поглед и ни поднася мъдрите си и пророчески размисли за несигурното бъдеще. Заслужав в словата му, продължавам да го следвам и съм напълно сигурен, че пътешествието ще продължи към нови и нови литературни открития.

Георги ЦАНКОВ

IN MEMORIAM

Янки ЗИБИЛЯНОВ
(02.09.1938 – 15.08.2020)

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

И за какво е нашата омраза, шом по разпоредбата всемирна, всеки сам за себе си се ражда и накрая всеки сам умира. Затова и аз така наказан, ще предложа изход ей такъв: нека се обичаме с омраза, а пък да се мразим със любов.

РОЛЯ

Изкачвам се на Витоша, отереща, намъквам се във някой тъмен храст и там, замислен в моето си нещо, поплаквам си на скришно и без глас. А после се затътрям нанадолу, към прашния, циментов, болен град, където продължавам своята роля на весел, на уверен и богат.

Димитър БРАЦОВ

Топъл летен ден. Даже и горещо, много горещо! На олющената дървена пейка, на мегдана, пред механиката хладна на Полски градец припичат босите крака достолепни старци, старейшините, сиреч чорбаджиите на селото! Кундурите им и гумените цървули настрана, дълбоко под пейката завряни! Босите крака ачик на слънце ги пекат. Чешат пръсти в пръсти, от тях ревматизма ако могат да изкарат! Хортуват и за болките в гърба, за шиновете, забити на върха на врата! Оплакват се и от шемета им в главите!

Нищо, че по тях от всичко ги боли! Понаглеждат и встрани и одумват бабичките, които влизат и излизат от смесения магазин отереща тях!

Припомнят си времената стари, когато всички тези баби били са още млади, хубави и млади!

Припомнят си, че и те са били млади, и на хорото на мегдана, на този същия мегдан как са тропали, играли и как били са всички те мекерлици на тези баби, които сега са вече стари и око не хващат...

От горния край на държавното шосе, дето дели селото на две, куцук, куцук, зададе се едно залитащо магаре, кръс-тосано от чифт козици дисаги, пълни с царевично зърно. Връз тях, наматнат на инат с козияк антерия*, нагласил се беше сиромаш Петко от Мъреце, от другото, съседно село. Сиромаш, сиромаш, ама тарикат! Идеше от село, дръпнал от зарана, с пълни козици дисаги! Превалил до обяд венчиките бапри и ей го на, към мелницата се запътил там да стигне и на зайре* зърното да стори. Сметката си прави навреме да сколаса. Икиндия късна да превари и преди тъмното да стъмни, на своето си село да успее да се върне!

И като го съзряха по пътя да се клатушка, размърдаха се чорбаджиите, пренаредиха се по пейката, поизправиха склеротичните си гърбове, и накаяни се те да го подиграят, да го унижат! Шото, къде така поел е с това залитащо магаре? Не стига, че горкото,

МАГАРЕ И ПРОСТАК

По телевизора един простак се прави на магаре: пригласи му креслива простакеса нашенска натура. А зрителят ги зяпа, страшно благодарен, че срочно го снабдяват с новата култура. А ний, които гледаме през рамото, надяваме се някой да обясни все пак, дали простакът някакъв е дорасъл до магарето, или магарето се изродило до простак.

СВОБОДА

Падна вече всякаква забрана: паднаха набързо и задръжките: и, понеже нищо не остана, ти вече си опасен терорист*. Веднага спрях и гръмнах неисте горе, и чак тогав разбрах, потънал в срам, че съм стоял на косъм от позора да стана аз предалет най-голям; че стоял на косъм да погазя представата за чест на моя век, със други думи, щял съм да покажа това, че аз съм някакъв човек. Захвърлих пушката и заридях разкаян: Приятелю, простете на изменника - съгласен съм да страдам, но да зная, че съм добър съюзник на Америка.

БЪЛГАРСКА ОВЦА

Малко ми остава да живея: и, макар да знам къде ме водят, продължавам кротко да си бляя, до момента, в който ме заколят.

ТАРИКАТ ПЕТКО И МАГАРЕТО

клепоухото добиче както им се види, себе си едва клатушка, ами отгоре него с чифт дисаги го е претоварил, серсемина му серсемин! И самият той го яхнал, шото мързелът голям яката го гони...

Сещайки какво го чака, тарикат Петко, като наближи десетина крачки преди тях, заклещи своите крака помежду двете, предните ноги на магарето и така препънато, то взе, че сприя и не можеше напреде никак да помръдне!

Извади тогав тарикат Петко от джоба на антерията похабеното си ножче, смуща клетото магаре, като продължаваше да го препъва с двете си нозе...

От много зор, магарето начена да прикляква, като заедно с това от задницата негова започнаха да гърмят силни, ароматни газове, при което чорбаджиите пишман станаха, дето с него се зафанаха...

-Дий, краставо, калпаво магаре, дий ти казвам, какво сега, от зор голям какво започна да приклякваш, също като Градечански гайдаджия за кирливи пет лева?

Санисаните чорбаджии, - усмивката, подигравката, дето щяха да я сторят, по усите им под мустаците им самичка си замръзна! Един подир друг, изсулиха се те от дървената пейка и всеки към къщи своята си пътека хвана!

А сиромаш Петко, тарикат Петко, предволен, слезе от магарето, върза го за пейката, обърна каскетта си на опак на дървената пейка, загребва с двете шени от пълните дисаги царевичното зърно, положи го в каскетта, уважително на магарето поклон тон и весело го подкани:

-Айде ся, аратлик*, да си ханпнеш предоволно от кехлибареното наше

А когато ми ударят ножа, и приключат всички мои драми, разпънете овчата ми кожа, да се вее като бойно знаме!

СЪЮЗНИК

Решил съм да се гръмна, и това е - така със този кратък епизод ще сложа бързо и достойно края на моя робски български живот. И тъй, напълних ловната си пушка и седнах да пролея своята кръв, но тъкмо да се взема аз на мушка, и в мен се чува глас един такъв: „Разбираш ли какъв проблем възниква към себе си като насочваш мерника, та ти не стреляш в тъпата си тиква, а стреляш по съюзник на Америка; и помисли, когато вдигаш пушката, нали си виден столичен юрист, че в она миг, преди да дръпнеш спусъка, ти вече си опасен терорист“. Веднага спрях и гръмнах неисте горе, и чак тогав разбрах, потънал в срам, че съм стоял на косъм от позора да стана аз предалет най-голям; че стоял на косъм да погазя представата за чест на моя век, със други думи, щял съм да покажа това, че аз съм някакъв човек. Захвърлих пушката и заридях разкаян: Приятелю, простете на изменника - съгласен съм да страдам, но да зная, че съм добър съюзник на Америка.

Станко ТОПОЛОВ

АХ, МОРЕТО

ВЪВ МОРЕ ОТ ЛЮБОВ

В него са ТОЙ и ТЯ, двамката. Много, много ме е страх. Само една е сламката, ще се удави един от тях.

МЕНТЕ КЕФОВЕ

Кефове бол на “Слънчев бряг”. Кеф на менте-алкохол, кеф на пържен сняг.

ЖЕНАТА УМНА ИЛИ ГОЛА

Мислете си каквото щете, но през мъжете жена без дрехи жъне по-големи успехи.

ТАМ - ВЪВ МОРЕТО

Оплака се моят приятел Слави: - Събу ми гащите и ме изостави. Не ставало дума за жена, а за коварна морска вълна.

СЪПРУЖЕСКИ ДЪЛГОВЕ

Изпълня ли си дълга на съпруг, много приятно се чувствам аз. А пък изпълня ли дълга на друг, още по-приятно ми е тогав.

ПУСТИ МЕРАК

Заглеждам се още, защо да крия, подир всяка хубаво маче. По-добре старо магаре мераклия, отколкото млад кон с капаци.

В САНАТОРИУМА

Само някой там ти прави кал за здраве.

РОГОНОСЕЦ, АМА...

Не усети кога ты ми сложи рога. И той не ги прикрива. На хубавец всичко му отива!

*Лято, 1980 г., с. Полски Градец
Лято, 2020 г., Резиденция „Змейово“*

* антерия - широка горна мъжка или женска дреха с ръкави; подлатена с памук дреха, която се носи над риза; кафтан.

* зайре - всички видове зърнени храни, обикновено предназначени за животни.

* аратлик (аретлик) – приятел, побратим, другар

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4	
Главен редактор:	Йордан АТАНАСОВ
тел:	042/649-110, GSM 0888790135
Редактори:	Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ
	Красимира БОЖАНОВА
Издател:	НЧ “Даскал Петър Иванов”
e-mail:	lit_glas@abv.bg
Интернет страница:	literaturenglas.com
IBAN:	BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF
	УниКредит Булбанк Стара Загора
Печат:	“ЛИТЕРА ПРИНТ” АД - Стара Загора
<i>Не се връщат и не се редактират материали! Абонамент - само в редакцията</i>	

ПЕТЪР ИВАНОВ**КЪМ МОИТЕ НЕПРИЯТЕЛИ**

Да ли да оплаквам, да ли да се смея,
да ли да говоря, или да немея?
Чудни ми се виждат моите душмани,
Кои срещу мене реват кат аслани.
Хули върху хули сеят върху мене
да ме плашат искат с своето шумтене.
Нето ще се плаша, нето ще немея:
На тяхната подла глупост ще се смея.
Душа имам мъжка, сърце дръзновенно,
ази ще говоря мъжки, откровенно.
Че техните хули и дела гнуснави
Не могат ми нищо злокобно направи.
Клевети и хули пред правдата падат
като лед пред слънце,

тъй ще да пострадат!
Техните са хули оръжия слаби:
Със тях те са силни като стари баби.
Нека те да крещат, нека да роптаят,
с народното щастие нека си играят.
Вярвайте ме, братя, ази ще говоря
Мръсните им дела явно ще злослова.
Па и тогаз даже когато сполучат
със кръвта ми гнусно те да се насмучат.

Ох, каква утеха!... не ще се отчая,
И смъртната чаша сладко ще отрая.
Тогаз ще се радвам, че отивам тамо
на небето горе, при Исуса рано.
За да му прикажа, че останав верен
На Заветът Негов точен и примерен.
Но и гроб ми тъжен, черен и омразен
за моите душмани

пак ще да е страшен.
От моите кости, от прахът ми тленен
враг ще да излезе за тях грозен, черен.
Със вяра свещенна, тоз небесен пламен
крепни ме и движи - аз не съм отчаен!
За туй ще се смея на моите душмани,
когато си реват кат гладни аслани.

ДАСКАЛ ПЕТЪР ИВАНОВ е поет, преводач, публицист, просветител. Роден е през октомври 1847 г. в Стара Загора, където завършва началното си образование. Като отличен ученик е изпратен в Белград, там завършва VI клас и постъпва в Духовната семинария (1864-1870). Участва във Втората българска легия. Участва в подготовката на Старозагорското въстание (1875 г.) и Априлското въстание (1876 г.). Руско-турската война го заварва в Цариград. След Освобождението заема различни административни длъжности. Сътрудничи с дописки, статии, рецензии, стихове на в. „Македония“, „Право“, „Шутош“, „Напредък“, „Зорница“, на сп. „Читалище“, „Училище“, „Ден“, а след Освобождението - на сп. „Наука“ (Пловдив), „Искра“ (Шумен), „Български преглед“, „Периодическо списание“, във в. „Марица“, „Южна България“, „Илюстрация светлина“ и др. Автор на „Стихотворения“ (1875, Цариград), драмата в 3 д. „Апостоли на свободата“ (1884, Пловдив), мемоарите „Възпоминания от разбърканите времена“ (1884, Пловдив), „Песни из българската история“ (1890, 1891, Видин), „Баща“ (1901, Шумен), „Долу Румелия!“ (историческа брошура, 1906), „Български триумф“ (1885-1910; „Нашите обществени недъзи и превъзпитанието на младото ни поколение“ (реч, 1915, Стара Загора), „Въздишки и сълзи. Стихотворения“ (с предговор от Иван Хаджихристов и Иван Мирчев, 1925, Стара Загора). Член на Българското книжовно дружество (дн. БАН) от 1884 г. Умира на 02.02.1927 г. в Стара Загора. Неговото име носи Народно читалище „Даскал Петър Иванов - 1888“ в Стара

Нова атрактивна придобивка на пешеходната зона на Стара Загора е Водното огледало „Поемите на Стара Загора“. В композицията са представени по оригинален начин стихове на тринадесет от емблематичните старозагорски поети – Даскал Петър Иванов, Кирил Христов, Димитър Подвързачов, Жеко Христов, Николай Лилиев, Гео Милев, Иван Хаджихристов Иван Мирчев, Веселин Ханчев, Михаил Берберов, Христо Кацаров, Стойчо Стойчев и Рашко Стойков. Цитати от техни класически произведения са гравирани калиграфски върху 5-милиметрови месингови листи, потопени ефектно във вода – символ на непреходното духовно начало.

ЕСЕНЕН ЛИТЕРАТУРЕН САЛОН

организиран от НЧ „Николай Лилиев-2005“, Регионален исторически музей - Стара Загора, Библиотека „Родина-1860“ и Книжарница в куфар

В Стара Загора, по повод Деня на поезията 1 октомври, на втори октомври се проведе есенен литературен салон. Пред старозагорската публика в Лапидариума на Регионалния исторически музей дефилираха поетесите Ина Иванова, Иванка Могилска, Елка Стоянова, Камелия Кондова и Мария Донева - носителки на награди от конкурса «Веселин Ханчев» в различните му издания през годините. Поетесите рецитираха стихове и разказаха интересни случки и спомени от предишни гостувания в Стара Загора - Града на поетите. Водеща на вдъхновяващата проява беше артистичната домакиня Мария Донева.

Ина ИВАНОВА

Noblesse oblige

не е за вярване
но те обичам
по всички начини
неприемливи
за здравия разум
а на пазара на
честолюбивите
два грама нежност
струват всичките ми
запаси
инстинкт за
самосъхранение

Иванка МОГИЛСКА

ИНАЧЕ КАЗАНО

Страхува се от малките дни.
От косматите им тела.
От следите, които оставят при допир.
Страхува се от големите дни.
От своенравното слънце.
От раните, които оставя, погалвайки.
Никога не присъства изцяло в дните за размисъл и дните за после.
И му се ще да попита:
„Това ли беше нашето бъдеще?“

Елка СТОЯНОВА

СИМПТОМИ НА ОЗДРАВЯВАНЕ

Колкото и да го суча,
колкото и да го искам,
няма да се получи.
Нито на мен ми стиска,
нито на теб ти пука –
взе си достатъчна доза.
Каквото било – до тука.
Другото е диагноза
в моята епикриза.

Само при мен е вируса –
в зениците ми влиза
и се забива в ириса,
и кондензира в капка...
Писна ми от метафори.
Бях ли ти вкусна хапка?
Ти пък ми беше нафора.

Камелия КОНДОВА

НА МАМА

Изляха се потопите след мен.
Предадоха ме
верните ми кучета.
А твоят страх остана споаен,
в очакване на нещо да се случи.
Люляха ме космични ветрове.
Не ми остана време да изплача.
Отидоха си кратките мъже
там някъде,
във „зоната на здрача“.
Отдавна съм разпъната на две.
Отгоре мръсен номер
ми скрониха.
Родиха ми се лоши стихове.
Но хубави деца ми се родиха!
Сега съм по момиче от преди.
От моето момиче — по момиче.
Защото тебе толкоз те боли,
че без да ме разбираш,
ме обичаш.

Мария ДОНЕВА

УМОРЕНО СТИХОТВОРЕНИЕ

Като рисунки тебеширени
зачеркваме се в ядни крайности.
По дребни поводи умираме,
възраждаме се от случайности.
Делим си не по равно болката
и нежните усмивки сваляме.
Сега какво? Какво пък толкова –
за първи път ли се проваляме...
Надеждата със зъби трака
и ласките ѝ са подсъдни.
Угасва въздухът от чакане,
което няма да се сбъдне.

ПОЕТИЧЕН ПРАЗНИК

По инициатива на Дружеството на писателите - Стара Загора, Музей „Литературна Стара Загора“ и Община Стара Загора на 30 септември от 19 часа в обновеното пространство пред Дом „Литературна Стара Загора“ се проведе поетично-танцова вечер, посветена на Деня на поезията и музиката – 1 октомври. Водещ беше председателят на Дружеството на писателите в Стара Загора г-н Таньо Клисуров. В рецитала участваха старозагорски поети – Виолета Бончева, Ботьо Буков, Йордан Пеев, Керка Хубенова, Йордан Атанасов, Тоня Клисурова, Анита Загорова, Мина Иванова, Искра Енева и Кристина Божанова и Таньо Клисуров.

В Международния ден на Музиката и Поезията какъв по-хубав подарък от поетичен танц с невероятните танцьори от ST DANCE клуб - Севил Вахид и Михаил Николаев Стефанов. Хореография – Стефан Дончев. Текст и Музика - «Не затваряй очи» из Огледалото на Спящата Тишина - Димка Делчева. Фотограф - Христо Христов.

